

KESKI-SUOMEN

ELÄINSUOJELUS-

YHDISTYS

1878—1913

Juho Rosenberg

Jyväskylässä

suosittaa tukku- ja
vähittäiskaappaansa.

Täydellisin varasto

Lasi-, Porssiini- ja

✗ Lamputtavaroille ✗

Jyväskylässä

J. E. Spetsillä.

Seurat, Yhdistykset ja Ravintolatoimikunnat
saavat edullisimmin ravintolatarpeensa

Reino Tammivuoren Leipomosta

Jyväskylässä

Tilaukset laitetaan
huolella ja joutuin.

Puhelin
208.

Sivumyymälä värjäri
Kukkosen talossa.

Myytäväenä

Suuri varasto
Vuotia ja nahkoja,
Ylistö — Jyväskylä.

Osakeyhtiö

Keski-Suomen Rautakauppa

Jyväskylässä

Suuri ja monipuolinen
varasto
Rauta- ja Rakennustarpeita.

Einar Keilanin Kello- ja Kultasepäntiike

✗ Jyväskylä ✗

Kansallisosakepankin talo.

Suuri, monipuolinen varasto Tasku-, Seinä- ja Herättäjäkelloja, hopea, uushopea, alpackka ja nikkeli Taloustavaroita, Kulta ja Double Kihlasormuksia, Muistosormuksia, Korusormuksia, Silmälasia, Kiikaria, Lämpö- ja Ilmapuntaria.

Huom! Kaikkia kultasepän töitä tehdään tilauksesta huolellisesti halvalla.

Anton Blomqvistin

Jyväskylässä

Puhelin 286.

Hyvin lajiteltua ja ensiluokkaista

Herkku-, Hedelmä- ja Sekatavarakauppaa

Suositteluan arvoisalle yleisölle.

TAMPERE.

Suomen Väri- ja Vernissatehdas

Hämeenkatu 14.

✻ Tampere ✻

Väri- ja Tapettikauppa

Tilaukset toimitetaan huolella
ja pikaisesti.

✻ Lindgrenin ✻

Herkku- ja Hedelmäkauppa

Hämeenkatu N:o 10.

Puhelin 236.

✻ Tampereen ✻

Höyrypuuseppä

— O.-Y. —

Puutarhakatu N:o 16

Puhelin 6 00.

J. VUORINEN

Tampere, Papinkatu 10.

Puhelin 64.

Hedelmä-, Herkku- ja Sekatavarakauppa.

Kulta, Hopea ja Uusihopea-
tehdas

M. V. TUOMELA

Omistaa K. Halme.

Tampere, Hämeenkatu 12

— Puhelin 5 47 —

myy ja valmistaa kaikkea alaan
kuuluvaa.

O. M. KOIVU

Huonekaluliike

✻ Tampere ✻

Kauppakatu N:o 14.

Puhelin 1 61.

— Heikki Tiitolan —

Rakennustoimisto

Hämeen pohjalla -:- Tampereella -:- Puhelin 8 13.

Suorittaa kaikkia rakennusalaan kuuluvia tehtäviä kaupungissa
ja maaseudulla.

Tampereen Rakennuskonttori

— TAMPERE —

Suosittellee suurta ja hyvin lajiteltua varastoaan kaikenlaatuisia

Rakennusaineita, Konetarpeita, sekä Työ-
ja Talouskaluja y. m.

Metsästys- ja Urheiluaseita.

TAMPERE.

Suosittelen sekatavara- ja voikauppaani sekä mylläni tuotteita.

AUGUST RASI,

Tampere, Puhelin 8 11 ja 1057.

ISAK JULIN

✧ TAMPERE ✧

Kirjapaino, Kirjansitomo, Pussitehdas, Kustannusliike

Paperi- ja Lyhyttavarain Tukkukauppa.

Suomen ainoa kuvallisten postikorttien erikoisliike.

|| Pyytäkää hintaluetteloita, joita ilmaiseksi ja postivapaasti lähetetään. ||

✧ JUHO SOHLMAN ✧

Metallitehdas, Vaski- ja Levysepänliike.

Puutarhakatu 33 :-: Puhelin 1 10.

Suuri varasto:

ajanmukaisimpia *Maanviljelyskaluja* ja *Koneita Meijeri-koneita* ja *tarpeita, Väkirehuja, Apulannoitusaineita.*

Heinäsiemeniä y. m. sementtavaroita

BRÖDER ÅSTRÖM O.-Y.

Hevosvaljaita, Hevosloimia, Kaura- ja Juomapusseja y. m.

Hämeen Maanviljelijäin Kauppa Osakeyhtiö, Tampere,

Edullista on ostaa

Kengät, kalossit, Puserot, alus- ja päällyshameet, esiliinat, lasten vaatteet, Pää- ja kaulahuivit y. m. Koru ja leikki-tavarat, Käsilaukut y. m., y. m.

Loppuunmyynnistä
Hämeenkat. 25.

Alex Partoselta.

TAMPERE.

Juho Holmstén-Heiniö

Tampeerella

Telef. 144.

Sähköliike ja valokuvaus-
tarpeidenkauppa.

J. A. Johansson

Suosittelee hyväksitunne-
tuita makkarateoksiaan.
Myöskin on varastossa aina
monenmoisia säilykkeitä.

Pusero- ja Lastenvaatetusliike

suosittelee varastostaan

Lasten pukuja ja Naisten puseroita y. m.

Lydia Zetterberg.

Tampere, Hämeenkatu 29.

Suosittelaaan

G. E. LIDMAN'in

hyväksi tunnetuita leipä-

☒ ☒ lajeja. ☒ ☒

Tampereella.

☒ Väinöläkatu 1. ☒

Työne Rautasen

Herkku-, Hedelmä- ja Siirtomaan-
tavarainkauppaa Tampereella,
Kauppahallissa suositetaan.

Parhaat tavarat.

Hinnat kohtuulliset.

Tampereen Pellava ja Rauta-Teollisuus

Osakeyhtiölle Tampere

kuuluu

Pellavatehdas

valmistaa kaikkia pellavateok-
sia sekä lankoja että kankaita.
Erityisesti suosittaa:

Pöytäliinakankaita

etevien taiteilijoiden valmista-
missa kuosikkaissa malleissa.

Pellavapalttinaa, Kalastus-
lankoja y. m.

Ainoastaan sekottamatonta
pellavaa.

Lihdattuja pellavia ostetaan aina ja maksetaan niistä hyvä
hinta laadun mukaan. — Hyviä, taatusti itäviä pellavan-
siemeniä on aina myytävänä.

Konepaja

tekee kaikkia konepajan alalle
kuuluvia töitä.

Erikosala:

Veturit, Höyryveenet,
Puuhiomojen ja selluloosateh-
taiden täydelliset koneistot.

Turpiinit, Höyrykoneet,
Höyrypannut y. m.

Kustannusarvioita tehdään
maksutta.

Teurashevosia

Jo eläinsuojeluksen kannaltakin olisi suotavaa, että vanhat raihnaiset hevoset teurastetaan, mutta ei taloudelliseltakaan kannalta katsottuna kannata niitä nyt enää työssä kiusata kun me järjestettyämme

hevosenlihan maastaviennin

voimme maksaa hevosenlihasta bruttona 32 penniä kilolta, nahasta 24 mk., talista 50 penniä kg. ja suolista 1 mk., joten keskipainoisen teurashevosen hinnaksi tulee näin 75 à 80 mk. ja lihaviien isonkokoisten yli 100:kin markkaa. Kun ej ole varmaa että hinnat olisivat pitemmin aikaa seisovat, olisi hyvä että teurastettaviksi aijotut hevoset lähetettäisiin meille kiireimmiten.

HUOM.! Tarjoamamme hinta on kaksi kertaa korkeampi, kun meillä Suomessa on koskaan ennen hevosenlihasta maksettu.

Länsi-Suomen Karjanmyynti Osuuskunta r. l.

Tampere .: Telef. 3 29.

Eläinten Ystävä

Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen
äänenkannattaja.

N:o 5—6.

Touko- ja Kesäkuu.

1914.

Neiti Irene Mendelin.

Oikeutta kaikille.

*Maassa, missä ihminen vain
kulkee,
kärsimystä mukanaan hän tuo.
Oikeutta itsellensä vaatii,
luomakunnalle ei sitä suo.*

*Panee paulat, virittääpi ansat,
huviksensa tappaa, kiduttaa;
pyssyinsä metsän rauhan rikkoo,
vetten maille kauhu kanssaan saa.*

*Kotieläin — pieni sekä suuri —
tuntee saa kyllin tylyyttään,
hevosesta viime voimat kiskoo,
ne kun pettää, — ruoska läimähtää!*

*Häkkiin sulkee vapaan jalopeuran,
elävältä nylkee lintusen.
Rahan, kilisevän rahan tähden
sielunsa näin myypi ihminen.*

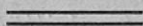
*Kulttuurinkin kuoren alla hällä
sydän raakalaisen sykähtää,
koruinansa höyhenhelyt häilyy, —
ihmisyyden hintaa niissä ei nää!*

*Vaikka tietää: Toinen niiden tähden
sydämensä paaduttanut on,
julumurina hirmutöitä tehnyt,
tuskaa tuonut, tuonut turmion. —*

*Oikeutta kaikille! — Ah, milloin
ihminen tän sanan tajuaa?
Milloin tajuaapi, että turviin,
suojaan hänen uskottu on maa?*

*Silloin, vasta silloin luonnon herra
Jumalan hän mielen mukaan on,
oikeutta noudattaen kulkee,
turvan hältä saapi turvaton.*

Trene Mendelin.

Keski-Suomen Eläinsuojelusyhdistys 1878—1913.

Jyväskylässä ilmestyvän „Keski-Suomi“ lehden 8:nnessä n:o:ssa, helmik. 24 p:nä 1877, oli m. m. seuraava uutinen:

„Kilpa-ajojen jälkeen (helmik. 20 p:nä) kokoon-tuivat hevosystävään yhtiön jäsenet puolisolle vanhaan seurahuoneeseen. Täällä esitettiin eläinsuojelusyhtiö perustettavaksi. Esityksestä nousi vilkas keskustelu, kun muutamat tahtoivat yhdistää eläinsuojelusyhtiön ja hevosystävään yhdeksi, jota toiset vastustivat. Kes-kustelu päättyi niin että herrat Zwegberg, Rönne-berg, Sandelin, Forssen ja Göös valittiin tekemään Jyväskylän Eläinsuojelusyhtiön sääntöehdotukset.“

Näin oli siis nykyisen Keski-Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen syntysanat lausuttu valtion yleisten kilpa-ajojen päätyttyä Jyväskylässä helmik. 20 p:nä 1877. Mutta viipyi vielä vuoden ajan, ennenkuin „eläinsuojeluyhtiö“ varsinaisesti perustautui. Se tapahtui seuraavien valtion kilpa-ajojen yhteydessä, ja ne pidettiin helmik. 22 p:nä 1878.

Siihen mennessä oli mainittu 5-miehininen valiokunta suorittanut työnsä, ja „Päijänne“-lehden 12:nnessä n:ossa, helmik. 8 p:nä 1878, se oli julkaissut laatimansa sääntöehdotuksen. Kun tämä ehdotus sittemmin miltei sellaisenaan hyväksyttiin ja tuli virallisestikin vahvistettuna yhdistyksen säännöiksi, saa se jäädä tässä selostamatta. Sen sijaan mainittakoon, että „Päijänteen“ toimitus käänsi asiaan erityistä huomiota, suositellen mainitussa numerossaan lukijoilleen ajatusta eläinsuojeluyhdistyksen perustamisesta seuraavin sanoin:

„*Jyväskylän eläinsuojeluyhtiön* sääntöjen esityksen, jonka olemme ottaneet tänpäiväiseen numeroon, pyytäisimme sulkea lukijaimme tarkempaan huomioon ja harrastukseen. Esityksen on viime vuonna täällä pidetyissä kilpa-ajoissa valittu . . . valiokunta tehnyt ja tahtonut saada lehdessämme julkaistuksi. Tämän kuun 22 p. täällä pidettävissä kilpa-ajoissa tulevat säännöt yhteisen tarkastelun ja keskustelun alaisiksi ja päätetään silloin hyväksytäänkö niitä semmoisinaan vai joillakin korjauksilla tahi muutoksilla. Hyvä olisi että näitä otettaisiin tarkemmin ajateltavaksi, erittäinkin mitä seutumme omituisiin oloihin soveliaita lisäyksiä tahi muutoksia ehkä olisi näihin tehtävä, että takäläinen eläinsuojeluyhtiö niin paljon kuin suinkin tulisi vaikuttamaan hyvän tarkoituksen saavuttamiseksi. Eläinsuojeluyhtiöitä on useissa paikoin maattamme viimeisinä vuosina pantu toimeen. Asia ehkä monelle näyttää vähäpätöiseltä, mutta niin se ei sentään ole, vaikka kyllä sitä ei saata yhteiskunnan tärkeimpien joukkoon lukea. Mutta usein vähässä on paljo. Eläinsuojeluyhtiön tarkoituksessa on erittäinkin kaksi huomiota ansaitsevaa puolta, toinen *siveydellinen*, toinen *taloudellinen*. Tunnottomalla ja tylyllä eläinten kohtelemisella näet ihminen tylsyyttää tuntonsa tylsyyttämistään, ja kun se tylsitty eläimiä kohtaan, niin suureksi osaa käypi samoin ihmisellisissäkin suhteissa. Mutta mitä tylsempi hänen tuntonsa on, sitä epävarmempi on sen johdatus, sitä työläämpi hänelle monissa

elämänsä eri kohdissa oikeata osata. Paljon olisi siis tehty tunnon tylsyttämisen estämiseksi, jos ihmiset opetettaisiin hyvin eläimiä kohtelemaan. Tietysti siitä olisi myös *taloudellinen* etu. Sillä eläinten huolellinen hoito sängen paljon vaikuttaisi siihen, että ne olisivat hyvässä tarmenessa, ja siitä taas suuressa määrässä riippuisi niiden pitäjien taloudellinen toimeentulo, erittäinkin maanviljelijäin.“

Näitä sanoja on silloisiksi pidettävä erittäin suosiollisina eläinsuojelusaatteelle, ja niissä esiintyvä käsitys tämän aatteen „erittäinkin“ kahdesta „huomiota ansaitsevasta puolesta“ on aivan oikeaksi katsottava. Varmaankin tämä pieni kirjoitus oli osaltaan omansa ajatuksen toteuttamista helpottamaan.

Kuten jo sanottu, se toteuttaminen tapahtui lopullisesti valtion kilpa-ajojen päätyttyä helmik. 22 p:nä 1878, jota siis on varsinaisesti pidettävä Keski-Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen syntymäpäivänä.

Mainittuna päivänä oli ensin ollut „hevosystävain kokous“, jonka jälkeen sitten oli otettu keskusteltavaksi kysymys eläinsuojeluyhdistyksen säännöistä. „Päijänne“ kertoo siitä (n:o 17, helmik 26 p:nä 1878):

„Hevosystävain kokouksen päätyttyä otettiin Jyväskylän eläinsuojelusseuran sääntöjen ehdotus tarkastettavaksi ja hyväksyttiin joillakuilla muutoksilla. Sitte valittiin johtokunta, johon tuli kuulumaan: *K. Göös*, esimiehenä, *K. J. Gummerus*, varaesimiehenä, *H. Hellgren* sihtierinä, *K. V. Rönneberg*, kasyörinä, *G. L. Pesonius*, *F. Törnroos*.“

Täten oli siis „Jyväskylän Eläinsuojelusseura“ perustettu, sille ensimmäinen johtokunta, puheenjohtaja ja muut virkailijat valittu.

Lähinnä perustamista olevalta ajalta ovat tiedot yhdistyksen toiminnasta hyvin niukkoja. Perustaminen oli tapahtunut kilpa-ajojen ja „hevosystävain“ merkeissä, ja nähtävästi pääasiallisesti hevosystävain seuran toimintaan sulautui alussa eläinsuojeluyhdistyksenkin toiminta. Jos jotain itsenäisempää toimintaa oli, eivät siitä ainakaan yhdistyksen viralliset asiakirjat mitään mainitse, sillä — niitä ei ole; ne ovat jollain tavoin joutuneet hukkaan. Ettei yhdistys ainakaan v. 1879 tykkänään nukkunut, sitä todistaa esim. se Jyväskylän sanomalehtien tiedonanto, että se kokouksessaan helmik. 23 p:nä 1879 päätti antaa 10 mk:n palkinnon jokai-

selle seuraan kuulumattomalle henkilölle, joka teki ilmoituksen eläintenräökkäysrikoksesta ja saattoi esittää sellaisia todistuksia, että oikeus tuomitsi räökkääjälle rangaistuksen.

Kun ei toiminnasta ole tietoja, ei ole niitä myöskään toimihenkilöistä. Yhdeksi innokkaimmista tiedetään kuitenkin apteekkari F. Kiljander. Ehkäpä hän oli esimiehenäkin useita vuosia. Vasta vuodesta 1887 alkaen, jolloin kauppias — sittemmin kunnallisraatimies — Vilhelm Kommonen ryhtyi esimiehenä sekä rahastonhoitajana yhdistyksen toimia johtamaan, on olemassa kirjallisia tietoja yhdistyksen toiminnasta.

Samaten kuin yhdistys aluksi oli kulkenut hevossuojeluksen merkeissä, samoin se teki nytkin, toisella vuosikymmenellään. Nimenomaa Kiljander ja Kommonen olivat etupäässä hevosten ystäviä, hevosurheilijoita ja hevosurheilun suosijoita.

Näin olleen ymmärrämmekin minkä vuoksi heidän eläinsuojelusharrastuksensa yksinomaan kohdistui hevostäökkäyksen estämiseen ja näiden ruuskijain ja muutenkin pahasti pitelijäin edesvastuuseen saattamiseen. Laimeata lienee kumminkin tämäkin ollut yhdistyksen ensimmäisinä toiminta-aikoina. Ainoastaan markkinain aikaan, Jyväskylän eläintenystävät kulkivat hevostorilla ja muuallakin, missä markkinarahvasta runsaammin oleskeli, ja jos he tällöin huomaisivat joko perin huonosti hoidetun, viallisen tai muutoin sairaan hevosen, niin he pitivät huolta siitä, että hevonen poliisin välityksellä lunastettiin omistajaltaan ja teuras-tettiin. Niinä aikoina ei ollut niinkään harvinaista, että markkinoille saapuneilla hevoshuujarijulumureilla oli muassaan ruoska, jonka sekä varrenpää että siima oli lyijymurikoilla varustettu tappelun ja hevosten pieksämisen varalta. Näitä ruoskia myöskin vainosivat eläintenystävät, ja lienee heidän hallussaan vielä nytkin tallella näitä sen ajan eläntenkiduttamisaseita. Hevosten janon sammuttamiseksi oli heidän toimestaan syysmarkkina-aikana hevostorilla vettä saatavana, ei kumminkaan maksuttomasti. Vuoden 1897 tileissä tulopuolella näemme erän: „hevostorilla myydyistä vedestä 3 mk. 85 p.“ Arvata saatamme, miten monen kitsaan markkinamiehen hevonen silloin sai janoa kärsiä!

Mitään vakinaista apumiestä eli tarkastajaa ei yhdistyksen palveluksessa näinä aikoina vielä ollut. Kaupungin poliisit kyllä olivat velvolliset, yleisön joukossa muutenkin liikkuessaan, tarkastamaan ja syytteeseen saattamaan huonojen hevosten omistajia tai niiden räökkääjiä, vaan ylen

harvoin lienee tapahtunut, että poliisit omasta alotteestaan eläinten suojelemiseksi mihinkään toimenpiteisiin ryhtyivät. Ehkäpä syynä tähän oli — ja on — ymmärtämättömyydestä johtuva valinpitämättömyys!

Kuten sanottu, hevosräökkäystä tosin koetettiin näinä eläinsuojelusuuhain ensi-aikoina estää, vaan muiden luontokappalten kärsimysten estämiseksi tai niiden lieventämiseksi ei mitään yritettykään. Kokouksia seuran jäsenten kesken kyllä silloin tällöin pidettiin, vaan yleisiä ei milloinkaan, ei mitään esitelmiä eläinsuojelusasiasta myöskään, sillä alkutoreissaan oleva hiljainen asianharrastus ei vielä ollut lämpimäksi innostukseksi kehittynyt. Eläinsuojeluyhdistyksen jäsenet saattoivat olla ahkerointa kalastajia ja huvimetsästäjiä — niinkuin monet eläinsuojelusmiehet vielä nytkin ovat! Linnut esim. saivat pitää itse huolen itsensä ja niiden samoin kuin niiden pesien ja munien suhteen saivat ymmärtämättömät ja kurittomat poikaviikarit menetellä mielensä mukaan, sillä kenenkään huomio ei tällaisiin „pikkuseikkoihin“ kohdistumaan kerinnyt. Samoin oli teurastamisen laita j. n. e. — Kun lintujen pyytäminen permien avulla ja jäniksen hirttäminen ansoilla kiellettiin laissa, ruvettiin näitä asioita syvemmin ajattelemaan; arveltiin, että „hyvähän oli tämäkin armollisen esivallan toimenpide, vaikka me emme näihin saakka tässäkin isiltämme perityssä vanhain miesrahjusten lempipurheilussa mitään pahaa havainneet, tai, oikeammin, emme koskaan tulleet ajatelleeksi niitä kärsimyksiä, joita metsän linnuilla ja jäniksillä oli silloin, kun kaulaan tarttunut surman silmukka niille ei heti kuolemaa tuottanut!“ — Kun nykyään voimassa oleva rikoslaki voimaan astui, ilmaantui hevostoreille, tullin läheisyyteen ja muutamiiin muihinkin paikkoihin eläinsuojeluyhdistyksen toimesta pylväisiin kiinnitetyjä tauluja, joissa oli luettavana: „Varokaa eläintenräökkäystä. Uusi rikoslaki siitä ankarasti rankaisee!“ . . .

Niinkuin jo mainittiin, ei Jyväskylän eläinsuojeluyhdistyksen toiminnasta ole — päitsi yhdistyksen alkuunpanoa — onnistuttu löytämään täsmällisiä tietoja varemmita ajoilta kuin v:ltä 1888. Tänä vuonna mainitaan jäsenmaksuina kerääntyneen 157 mk. ilman että maksaneiden jäsenten nimiä mainittaisiin. Kun jäsenmaksu sääntöjen mukaan silloin oli 3 mk. miehiltä ja 1 mk. 50 p. naisilta, edellyttää tuo mainittu summa että jäseniä silloin oli yli 50 hengen. Naisjäseniä nimiltään mainittuina tapaamme tilikirjoissa ensi kerran vasta v. 1897, ja silloinkin vain kaksi, nimitt-

täin rouva Ida Kommosen ja neiti S. Lagerströmin. V. 1889 luetellaan ja nimeltään mainitaan seuran maksavat jäsenet ensi kerran. Näiden lukumäärä tällöin oli 40 ja niiden joukossa ensimmäisinä F. Kiljander ja Vilh. Kommonen. V. 1890 väheni jäsenluku seitsemään ja sitä seuraavana vuonna kahteen, ilman että syytä tähän mainittaisiin asiapapereissa. V. 1892 oli jäsenluku 5 henkeä. Sitä seuraavana vuonna, v. 1893 ei kukaan jäsenmaksuansa maksanut, vaan toimi seura siitä huolimatta silloinkin, sillä mainitaan tällöin 4 hevosta sydämettä omistajiltaan lunastetun. V. 1894 oli jäsenluku taaskin 6 henkeä, vaan seuraavana eli v. 1895 ei seura millään tavalla elonmerkkiä osoittanut; rahavaroja, joita oli kerääntynyt edellisten vuosien jäsenmaksuista ja teurastettujen hevosten nahkain myynnistä, oli kumminkin seuran käytettävänä yli 300 markkaa.

Tammikuun 3 p:nä 1896 kokoontui 16 henkeä, niiden joukossa nytkin F. Kiljander ja Vilh. Kommonen y. m. „kaupungin eläinsuojelus-seuran uudestaan eloonherättämistä varten“ — niinkuin tilaisuudessa tehdyssä pöytäkirjassa mainitaan. Eloonherääminen tapahtuikin. Valittiin uusi johtokunta, joka puheenjohtajakseen valitsi kauppaneuvos Julius Johnsonin, rahastonhoitajaksi Vilh. Kommosen ja sihteeriksi sanomalehdentoimittaja Kaarlo Forsgrenin. Jäsenluku tänä vuonna oli 33, joista 9 kerta kaikkiaan 20 mk. maksaen elinaikaisina jäseninä eläinsuojeluksen lipun alle rupesivat — näiden joukossa taasenkin tapaamme F. Kiljanderin ja Vilh. Kommosen.

Tämän vuoden, vuoden 1896, tavallista ripeämmän toiminnan tuloksista on ensinnäkin mainittava eräs senaatin sivilitoimituskunnan maaliskuun 1 p:nä 1897 antama päätös, joka oli syntynyt seuran edellisenä vuonna tekemästä aloitteesta. Mainittu asiakirja, josta sen tarkoitus käy selville, on suomennettuna näin kuuluva:

„Vaasan läänin Kuvernöörille.

Keisarilliseen Senaattiin jätetyssä Hänen Keisarilliselle Majesteetillensa osotetussa alamaisessa anouksessa on Jyväskylän Eläinsuojelusyhdistys anonut toimenpidettä siihen suuntaan että maamme kaupunkeihin joko yksityisten tahi asianomaisten kuntain aloitteesta perustettaisiin teurastuslaitoksia, joissa kunnan viranomaisilla olisi valvontaoikeus, ja että näissä laitoksissa myöskin annettaisiin meijeri-, maanviljelys- ja lehmäinhoito-opetuskoulujen oppilaille ja muillekin asiata harrastaville henkilöille opetusta sopivissa ja inhi-

millisissä teurastustavoissa, jonka anomuksen johdosta Maanviljelyshallitus vaaditun alamaisen lausuntonsa antanut on.

Tänäpäivänä tapahtuneessa tämän asian esittelyssä on Keisarillinen Senaatti, sitten kun Maanviljelyshallitus oli Keisarilliselle Senaatille ilmoittanut että Maanviljelyshallitus 20 p. marraskuuta 1896 päivätyllä kiertokirjeellä kaikille maanviljelys-, meijeri- ja lehmäinhoito-opetuskoulujen johtajille oli huomauttanut että heidän velvollisuuksiinsa kuului sopivissa tilaisuuksissa johtaa oppilaittensa huomioon ihmisen velvollisuuksiin kuuluvan aina osoittaa eläimille suojelustansa hankkimalla ja teurastustilaisuuksissa aina käyttämällä teurastusnaamaria ja myöskin oppilailleen mahdollisuuden mukaan niiden käyttämistä neuvoo ja muutoinkin kehoittaa heitä käyttämään ajanmukaisia teurastusaseita, katsonut että ylempänä mainittu anomus ei anna aihetta sen enempään; jonka sivilitoimituskunta Keisarillisen Senaatin päätöksen mukaisesti saa Herra Kuvernöörin tiedoksi ja ennemmin mainitun yhdistyksen noudattamiseksi tämän kautta tietää antaa.

Hjalmar Palén. Edvin Villgren.“

Tämän lisäksi saatetaan vielä pöytäkirjain perusteella saman vuoden toiminnasta mainita seuraavaa. Yhdistyksen toimesta tilattiin yleisölle maksuttomasti jaettavaksi 10 vuosikertaa „Oikeutta kaikille“ ja „Sylvia“-lehteä sama määrä. Hankittiin 10 teurastusnaamaria, joita vähäisestä maksusta (30 % alennuksella) myytiin haluaville. Markkina-ajoksi palkattiin pari valvojamiestä, joiden tuli etsiä ja seuran valitseman kolmimiehistä tarkastuslautakunnan tarkastettaviksi ja arvioitaviksi kuljettaa markkinoilta tavattavat ikäloput tai muuten kärsivät hevoset. Tähän tarkastuslautakuntaan kuuluivat raatimies Vilh. Kommonen, kaupunginviskaali N. Gejteli ja tukkiasioitsija T. Viik. — Seuran sihteeri ja puheenjohtaja sepittivät yhdessä kirjoituksen eläinrääkkäysasiasta, ja se julkaistiin kaupungin sanomalehdissä. Myöskin päätettiin julistaa palkintokilpailu eläinsojeluasiasta käsittelevästä kirjoituksesta, joka noin yhden painoarkin suuruisena piti määrääjän kuluessa seuran johtokunnalle jätettävän. Parhaasta kirjoituksesta, joka sittemmin jäi yhdistyksen omaisuudeksi, päätettiin maksaa 50 mk:n ja siitä lähinnä olevasta 25 mk:n palkinto. Mikäli pöytäkirjoista näkyy, ei kumminkaan yhtään kilpikirjoitusta seuralle ensimmäisenä eikä seuraavanakaan kilpailuajana jätetty. — Yhdistyksen johtokunta koetti Keski-Suomen

maanviljelysseuran johtokunnan välityksellä saada maalaisyleisöä eläinsuojelusyhdistyksen jäseniksi rupeamaan, siinä kumminkaan onnistumatta. Ei myöskään näytä se anomus mitään vaikuttaneen, jossa pyydettiin maanviljelysseuran kiertäviä virkailijoita m. m. eläinsuojelusasiasta ja sen merkityksestä maalaisyleisölle selkoa tekemään. Vielä päätti yhdistys v. 1896 palvelukseensa ottaa nautaeläinten teurastuksen valvojan, jonka tehtävänä oli silmälläpitää ettei teurastustilaisuuksissa saanut tapahtua eläinräökkäystä eikä pahoinpitelyä. Tällaisen tapahtuman ilmiantamisesta ja edesvastuuseen toimittamisesta yhdistys päätti valvojamiehelle kussakin eri tapauksessa maksaa 25 mk. — Asiakirjoista ei kumminkaan näy, olisiko yhdistyksen toimesta kehtään saatettu syytteeseen puheena olevasta rikoksesta.

Tätä virkeätä toimintavuotta seurasi vähitellen välinpitämätön, laimea aika. V. 1897 kyllä vielä oli, paitsi elinikäisiä, 25 maksavaa jäsentä ja seuraavana vuonna 12, vaan vuosina 1899—1905 ei yhdistyksessä enää ollut yhtään maksavaa jäsentä. Elinaikaiset jäsenet kumminkin toimivat: 206 kärsivän hevosturjan tuskat tälläkin ajanjaksolla lopetettiin. Kaupungin valtuusmiehet olivat vuodesta 1897 alkaen Anniskeluosakeyhtiön voittovaroista yhdistyksen käytettäväksi myöntäneet milloin 150:aan, milloin 500:een markkaan nousevan summan, joten siis vaojen puutetta seuralla ei ollut, vaan asianharrastusta puuttui.

Johonkin määrin tällä kannalla olivat Jyväskylän Eläinsuojeluseuran asiat, kun raatimies Vilh. Kommonen v. 1905 jälleen Anniskeluosakeyhtiön voittovaroista anoi seuralle kannatusapua vanhan tavan mukaan. Kun valtuustossa kyllin tiedettiin, millä kannalla seuran asiat olivat, päätettiin, että seuran oli jollakin kokouksessaan tehdyn pöytäkirjan otteella todistettava olemassaolonsa ja valtuutettava joku myönnetty rahat nostamaan. Kun mitään toimenpidettä yhdistyksen entisten johtomiesten puolelta ei kuulunut, ryhtyivät toiset miehet asiaan käsiksi.

Jyväskylässä olevan Kansallis-Osakepankin haarakonttorin johtajaksi oli määrätty nuori, mutta innokas ja lämminsydäminen mies, ja hän, pankinjohtaja J. Karlstedt, muutamien muiden asiata harrastavain kanssa keskusteltuaan, kutsui keväällä 1905 kaupunkilaiset yleiseen kokoukseen, jossa päätettiin jälleen eloonherättää kuolemaisillaan oleva eläinsuojeluyhdistys. Ja kun eloonherättäjänä oli innostuksen elähyttämä henki, niin herääminen myöskin tapahtui. Tämä uudestisyntyntynyt otti itselleen uuden nimen-

kin, ja uusilla v. 1906 vahvistuksensa saaneilla säännöillä varustettuna se nimittää nykyään itseään „Keski-Suomen Eläinsuojeluyhdistykseksi.“

Vuodesta 1906 alkaa siis uusi vaihe yhdistyksemme elämässä. Jyväskylän eläinsuojeluseura on nimellisesti lakannut toimimasta, mutta sen jälkiä käy astumaan, sen työtä jatkamaan uusi, siitä alkunsa saanut ja sen kokemukseen nojautuva „Keski-Suomen Eläinsuojeluyhdistys“.

Uudella nimellä toimivan yhdistyksen ensimmäiseen johonkuntaan kuuluivat: hrat J. Karlstedt, O. Vuorio, K. Kannainen, A. Rönneberg, E. J. Forsström ja T. Cannelin vakituisina sekä neiti Irene Mendelin ynnä hrat A. Fredrikson ja F. Kiljander varajäseninä. Puheenjohtajana ja rahastonhoitajana toimi hra J. Karlstedt, varapuheenjohtajana hra O. Vuorio. Sihteerinä toimi ensin hra K. Kannainen ja sittemmin, hra Kannaisen muutettua pois paikkakunnalta, hra J. Karlstedt. — Jäseniä oli yhdistyksessä 9 vakinaista ja 82 vuosijäsentä.

Työtä tehtiin innokkaasti. Mainittakoon siitä jotakin.

Yhdistyksen palvelukseen otettiin eläinsuojelupoliisi, ja hänen sekä Jyväskylän kaupungin poliisien toimesta lunastettiin sydämettömiltä eläinten omistajilta 78 huonoa, ikäloppua hevosta ja päästettiin ne kärsimästä. Eläinrääkkäjiä haastettiin oikeuteen vastaamaan julmuudestaan, ja lääkkeitä sairaiden eläinten parantamiseksi jaettiin. Sanomalehtikirjoituksilla koetettiin eläinsuojelusaatetta edistää. Eräs jyväskyläläinen teurastaja kustannettiin teurastuskursseille Helsinkiin ja toimeenpantiin sitten näyteteurastuksia useissa paikoissa. Pikkulintujen suojelusta edistettiin hankkimalla 100 kpl. pesimispönttöjä, joita halvalla myytiin haluaville.

Nämä viitteet näyttävätkin jo pääsuunnat sen vuoden toiminnassa. Ja näin osotettuja suuntaviivoja noudattaen on sitten vuosi vuodelta työ kulkenut eteenpäin. Toimintasuunnitelmaa on vähitellen laajennettu. Niinpä jo v.1907 ruvettiin yhdistyksen välityksellä hankkimaan eläinsuojelusesineitä, jotapaitsi eläinsuojeluskirjallisuutta jaettiin runsaasti maksutta yleisölle. Edelleen mainittakoon: eläinrääkkäyksen ehkäiseminen tukinajoissa; sellaisten määräysten aikaansaaminen torikauppaan, ettei eläinrääkkäystä (esim. kaloja myytäessä) voitaisi harjoittaa; juomaveden hankkiminen markkinoille saapuvien maalaisten hevosille; vaatimus, että hevosia ei saa pitää pakkasessa loimitta; tallien ja navettain tarkastaminen huomioonottaen että ne

vastaavat ihmisyden vaatimuksia; j. n. e., j. n. e. Huomautettakoon vielä, että yhdistyksellä aika-ajoin on ollut palveluksessaan neljäkin eläinsuojeluspoliisia, joten eläinten kohtelun valvominen sen toimintapiirissä on tosiaan saat-
tanut olla hyvinkin tehokasta.

Tietysti kaikki puuhut ovat kysyneet varoja, mutta niitä on saatu m. m. kaupungin valtuustolta, jolle — samaten kuin muillekin lahjoittajille — lausuttakoon harras kiitos.

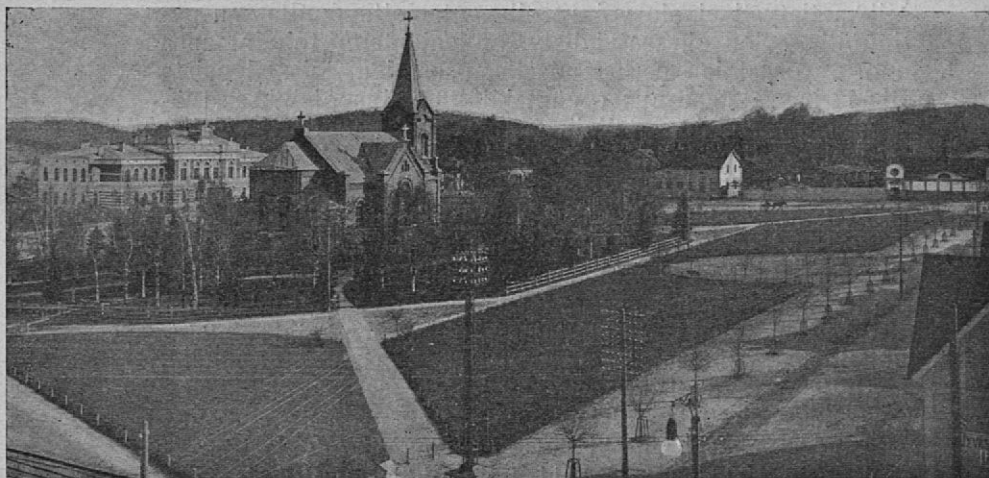
Niin on siis työtä tehty, niin on aherrettu, pyrkien toteuttamaan sitä kaunista ja kallista tehtävää, jonka eläinsuojelusaate on itselleen omistanut.

Mutta yhteistoiminta kuuluu ajan henkeen, monet pienet voimat yhtyneinä saavat aikaan enemmän kuin verrattain suurikin yksinäinen voima. Tämän tajuten, tajuten että yhteistyöllä on suurempi menestymisen mahdollisuus ja yhteisillä harrastuksilla suurempi kantavuus kuin yksilön työllä ja toiminnalla, liittyi Keski-Suomen Eläinsuojelusyhdistys v. 1908 haaraosastoksi Suomen Eläinsuojelusyhdistykseen. Tästä vuodesta siis alkaa oikeastaan jo kolmas jakso yhdistyksen elämässä. Toimintatavat ja -muodot eivät kuitenkaan millään tavoin muuttuneet mainitun haaraosastoksi liittymisen johdosta. Omien sääntöjensä mukaan, entistä ohjelmaansa noudattaen on yhdistys senkin jälkeen työskennellyt, mutta sillä on nyt ollut rinnallaan ja tuke-
naan laaja ympäri maan ulottuva eläinsuojelusjärjestö, joka seikka tietysti ei ole voinut olla antamatta ponnita sen pyrinöille. Sen ohessa yhdistys on laajentanut toimintaansa nuorten osastojen perustamisella, osastojen, joissa lapsista alkaen kasvatetaan uusia työntekijöitä eläinsuojeluksen työmaalle. Ensimmäinen tällainen nuorten osasto, Sylvia-yhdistys, perustettiin yhdistykseen neiti Irene Mendelinin toimesta v. 1909.

Olemme edellisessä vain muutamin viittein selostaneet Keski-Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen työtä ja sen sijaan hieman enemmän viivähtäneet Jyväskylän Eläinsuojeluseuran toiminnassa, joka seura Keski-Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen emona ja synnyttäjänä sekä ennen kaikkea eläinsuojelusharrastuksen ensimmäisenä herättäjänä Jyväskylän seudulla on mielestämme ansainnut tässä muistamista. Keski-Suomen Eläinsuojelusyhdistyksestä mainittakoon enää vain, että sen puheenjohtajana toimi pankinjohtaja J. Karlstedt v:sta 1906 vuoteen 1911, jolloin hän muutti pois paik-
kakunnalta. Hänen jälkeensä on puheenjohtajana toiminut

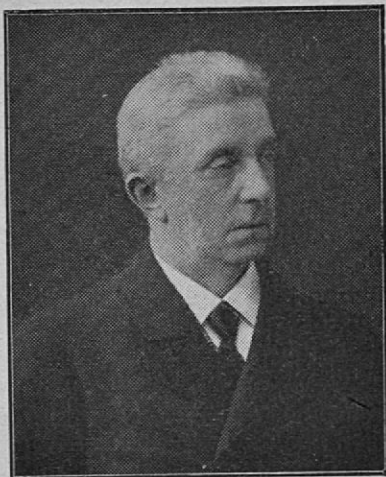
yhdistyksen nykyinen puheenjohtaja, opettaja O. Reino. Erittäin mainittakoon myös kauppias F. Vessmanin innokas työ yhdistyksen johtokunnassa.

Katsoessaan taaksepäin 35-vuotiselle taipaleelleen voi yhdistys iloita siitä menestyksestä, jota sen työ on osakseen saanut. Sillä on pitkäaikainen kokemus, jonka nojalla se voi nyt uusia toimiansa suunnitella; sillä on vankka kantajoukko, johon se voi luottaa; ja sillä on nuorten piirissä kasvamassa uusia voimia, jotka vanhojen jälkeen voivat astua työtä jatkamaan. Rohkein mielin se senvuoksi suuntaakin katseensa tulevaisuutta kohden. Aate, jota se ajaa, on voittanut — sen on yhdistys saanut nähdä ja kokea — ajan kuluessa yhä suurempaa alaa, ja sen sato on varmaankin oleva kaunis. Eläinsuojelus on työtä tulevaisuudelle, työtä kaikkien yhteisönsä saavuttamiseksi, se on kulttuurityötä, ja tietäen olevansa yhtenä jäsenenä tämän suuriarvoisen työn suorittamisessa Keski-Suomen Eläinsuojeluyhdistys on koettava tehdä kaiken voitavansa vast'edeskin. Yhdistys tietää, että sen saavuttama ikäkin jo sitä velvoittaa, ja se toivoo voivansa esittää entistä suurempia tuloksia työstään, kun se seuraavan kerran kokoontuu riemujuhlaansa viettämään.

Jyväskylän keskikaupungilta.

Keski-Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen puheenjohtajat.

Lehtori K. G. Göös v. 1878—?

Kauppaneuvos J. Johnson
v. 1896—1906.

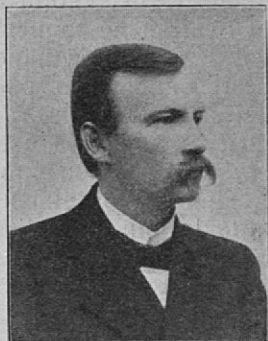
Apteekkari F. Kiljander
?—1888.

Pankinjohtaja J. Karlstedt
v. 1906—1911.

Kunnallisneuvosmies V. Kommonen
v. 1888—1896.

Opettaja O. Reino
v. 1911—1914.

Kauppias F. Vessman.

Kauppias F. Vessman.

Kun Keski-Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen tänä keväänä viettää erityistä juhlaa kolmekymmentäviisivuotisen olemassaolonsa muistoksi, on silloin paikallaan, että samalla myöskin muistellaan niitä henkilöitä, jotka tavalla tai toisella ovat ottaneet osaa sen toimintaan ja siten puolestaan vaikuttaneet sen menestykselliseen kehitykseen.

Kauppias *F. Vessman* on juuri yksi sellainen henkilö, joka erityisesti ansaitsee tulla tässä mainituksi. Sillä lahjakkaana ja työhaluisena on hän sängen runsaassa

määrässä tullut käytetyksi elämän moninaisilla toimialoilla ja saanut niissä aina yleisen ja yksimielisen tunnustuksen. Mutta kaikista näistä huolimatta hänen herkkä ja runollinen mielensä, jonka hän jo nuorena kotoisten koivujen salaperäisessä huminassa on itseensä ikäänkuin imenyt, on kotoistenkin töitten lomassa ja kunnallisten harrastusten tuoksinnassa aina herkästi värähdellyt kaikille sydämen hienoimmille tunteille. Niinpä myös eläinsuojelusasiainkin ylevät aatteet ovat saaneet hänessä vakavan kannattajan ja hänen harrastuksensa varsinkin avuttoman luomakunnan hyväksi ovat olleet siunausta ja hyödyllistä hedelmää kantavat.

Kauniina piirteenä kauppias *F. Vessman'in* ylevästä luonteesta ansaitseekin siis mainita, että hän aina harvinaisella innolla on uhrannut aikaansa myöskin Keski-Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen toimintaan. Niinpä hän jo vuodesta 1907 on kuulunut yhdistyksen johtokuntaan ja viimeiset viisi vuotta ollut sen tunnontarkka sihteeri. Monet ovatkin ne toimenpiteet, jotka juuri hänen aloitteestaan ovat lähteneet ja hänen kokenut kykynsä ne sitten lopullisesti onnelliseen päätökseen johtanut. Myöskin kaikenlaisissa vaikeuksissa ja vastoinkäymisissä, joita eläinsuojelustyönkin alalla useastikin voi sattua, on kauppias *Vessman'in* herttainen luonne aina sulattavasti vaikuttanut ja pirteällä käytöksellään hän on ne kokonaan voittanut. Sano mattakin on siis selvää, että Keski-Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen menestyksellinen toiminta on riippunut juuri

hänenstä, vaikkei hän koskaan kaikessa vaatimattomuudessaan ole tahtonut sitä kunniaa itsellensä omistaa.

Mutta rakkaudessa tehty kylvö kantaa aina kauniin hedelmän. Niinpä viime huhtikuun 28 päivänä, kun kauppias *F. Vessman* täytti 60 vuotta, joutui hän lukuisten kunnianosoitusten esineeksi. Monien lähetystöjen joukossa toi Keski-Suomen Eläinsuojelusyhdistyskin hartaimmat onnitelunsa monivuotiselle avustajalleen ja aina uupumattomalle sihteerilleen, antaen hänelle samalla pieneksi näkyväiseksi kunnianosoitukseksi kauniin, elävän alppiruusun. Lähetystöt ja yksityiset henkilöt koristivat sitten päivän kuluessa juhlijan asunnon elävillä kukilla ja upeilla kukkalaitteilla.

Herra antaa toimellisten hyvin käydä, ja suojelee niitä, jotka viattomasti vaeltavat. Sananl. 2: 7.

O. R.

Surua.

Myrsky raivoaa ulkona, kauhea syysmyrsky ulvoen ja kohisten. Tuuli vinkuu ja huohottaa synnyttäen ääniä, jotka muistuttavat raivoisan villipedon ärjyntää, kun häneltä saalis riistetään . . .

Huoneessa tuolla lepää kalpeana ja kylmänä puoliso ja eläintenystävä, jonka siunauksesta rikkaan elämänlangan armoton tuoni äsken on katkaissut.

Myrskyn pauhinan lomassa kuuluu sydäntä liikuttava sointu, lohduttaen surevia toivolla, että kuolema on tuhoutunut voittaessaan . . . Tuon taivaallisen soinnun kajahdellessa lakkaa maallinen laulu, myrskyn tohina vaimenee kuulumattomaksi, sillä hetki on pyhä! Se on taivaan ja maailman Luojan, elämän ja kuoleman Herran ilmestyshetki. Harhat väistyvät, sillä ihmispolosen edessä on — totuus, maallisen elämän loppu . . .

Suraavana aamuna vallitsee luonnossa rauha.

Rouva M. Vessman.

Maa on roudassa, lumihärmä kattaa kellastuneen nurmen. Vesi vähäisissä pihakuopanteissa on ohuen jääriitteen peittämänä. Masentuneena, yksinäisydentunteen painostamana liikun kartanollani.

Tuolla keittiön portaiden edessä näen vähäisen, takku-karvaisen koiran istua kyyköttävän, toinen sileäkarvainen suurempi kävelee rauhattomana, toisinaan hiljaa vingahtaen, edestakaisin, ja pari muuta heidän serkkuunsa lepää vatsallaan etempänä huuruisella tantereella. Kaikkien näiden naapurien koirain silmät odottavaisina tähtäävät keittiön suljettuun oveen, odottaen, että se entiseen tapaan aukeaisi ja sieltä tulisi ulos heidän monivuotinen ystävänsä, jonka kädestä tai kupista he ovat tottuneet tähän aikaan päivästä saamaan murusen kotonaan mahdollisesti saadun niukan murkinan lisäksi. Etempänä tuolla pihan perällä hirnauttaa ruuna, emäntävainaan erikoinen lemmikki, silmät samaan suuntaan suunnattuina. Pihamaan keskelle pyrähtää parvi kyyhkysiä, jotka niinkään ovat täällä tottuneet ravintonsa saamaan. Vaan turhaan odottavat eläinpoloset. Heidän moni-, monivuotinen uskollinen ystävänsä on poissa, hänen säälivä sydämensä on ainaiseksi tauonnut sykkimästä, hänen kätensä, joka koskaan väsymättä oli heille ruokaa jakanut, on nyt kankeana. Kun hänen elonsa sammui, tuntui kuin päivä olisi yöksi muuttunut. Ja sen vuoksi on surua kotonamme sisällä ja ulkona.

Vaan siunattu muistonsa elää.

Ura.

Olisiko syytä

koettaa saada metsästysasetusta muutetuksi siihen suuntaan, että kaikki petoeläinten julmat pyydystämiset ja tappamistavat kiellettäisiin?

Kulttuurivirtaukset käyvät nykyään sangen voimakkaasti. Mielipiteet vaihtuvat myös sen johdosta nopeasti. Mikä vielä 10 á 20 vuotta takaperin joten kuten vastasi yleistä käsityskantaa, sen nykyinen mielipide monta kertaa tuomitsee suorastaan rutivanhoilliseksi ja ajan oloihin soveltumattomaksi. Tästä seuraa nopea määräysten vanhentuminen myöskin lainsäädännön alalla. Niin on käynyt meidän ny-

kyään voimassa olevan metsästysasetuksemme suhteen, vaikkakaan se ei vielä ole enempää kuin puolentoistakymmenen vuoden vanha. Se ei kyllä liene alkuaankaan täysin tyydyttänyt yleistä mielipidettä, mutta ainakin nykyään myöntävät yleensä kaikki, että se ei mitenkään vastaa nykyistä oikeuskäsitystä eikä sivistystä.

Uuden ajan yleistä oikeustajuntaa sekä muita vaatimuksia vastaavan metsästysasetuksen laatiminen onkin jo astunut päiväjärjestykseen. Asiasta on myöskin Eduskunnassa jo useampiakin kertoja tehty aloitteita.

Tähän saakka on metsästysasetus suojannut yleensä vain hyödyllistä metsänriistaa, jotavastoin niinsanotut vahinkoeläimet ovat jätetyt oman onnensa nojaan. Jokaisella on ollut valta tappaa tai ottaa kiinni ja pitää niitä, missä hyvänsä hän tapaa niitä valloillansa. Nyt on kuitenkin osoittautunut sangen vaikeaksi sanoa, mitkä eläimet ovat vahingollisia, mitkä hyödyllisiä. Tapahtuu usein, että eläin, jota joku vuosi takaperin vielä pidettiin vahingollisena ja josta on maksettu tapporahaakin, huomataan uusien, perin pohjaisten tutkimusten kautta varsin hyödylliseksi. Tällainen mielipiteen muuttuminen on nykyvuosina tapahtunut esim. tornihaukan ja varislintujen suhteen. Sitäpaitsi voi samakin eläin eri oloissa ja paikoissa muuttua hyödyllisestä vahingolliseksi ja päinvastoin.

Mutta nykyaika ei tyydy enää siihen, että kaikkia hyödyllisiksi havaittuja eläimiä suojellaan, vaan se yleensä vaatii myöskin, että eläinmaailman tasapainon ja sopusoinnun kannalta sekä kun ei myöskään aina olla varmoja eläimen hyödyllisyydestä tai vahingollisuudesta, on estettävä häviämistä, ainakin sukupuuttoon asti, myöskin sellaisia eläimiä, joita nykyään pidetään vahingollisina.

Tämä on kyllä meidänkin mielestämme oikeata, mutta ei vielä riittävää siksi perustaksi, jolle uuden metsästysasetuksen tulisi rakentaa.

Näihin asti ei ole vähäkään välitetty siitä, millä tavalla vahinkoeläimiä on pyydystetty, eikä juuri paljon siitäkään, mikä koskee muitakin villissä tilassa eläviä eläimiä ja sen tähden onkin

Jäniksen vipu.

mitä raainta eläinrääkkäystä harjoitettu tässä suhteessa. Lainmukaan saa vahinkoeläimiä pyydystäessä käyttää rauhoja, vipuja y. m. satimia, vieläpä myrkyäkin marraskuun 15 päivän ja huhtikuun 15 päivän välisenä aikana, kunhan

vain ei pyydystäminen tapahdu 200 metriä lähempänä ihmisasuntoa tai yleistä tietä, jottei synny mitään ihmishengen vaaraa.

Jänis vivussa.

Niinikään ei ole ollut mitään määräystä siitä, kuinka usein pyydystäjän on ollut pakko käydä kokemassa pyydyksiään, vaan on se ollut kokonaan hänen miellivallastaan riippuvasta.

Kärsimykset, joita tällainen pyyntitapa eläimille tuottaa, ovat sanoin kuvaamattomia. Ajateltakoon esim. kettua tuimana pakkasaamuna makaamassa ojassa tai pensaan alla, vilusta väristen, jalka rautaan tarttuneena. Näin voi se saada

Kettu rautaan tarttuneena.

mitä hirveimmin piinautua useita vuorokausiakin, ja kaiken tämän se saa osakseen vain sentähden, että luonto on antanut sille sellaiset ominaisuudet, että se niiden perusteella luetaan petoeläinten joukkoon kuuluvaksi.

Yhtä kovaa saavat kokea haukat ja muut petolinnut. Ne tarttuvat rautoihin, rimpuilevat, repivät ja kiskovat itseänsä irti päästäkseen. Tällöin kuluvat ensin höyhenet ja sitten nahka rikki siitä paikasta, mihin raudat ovat iskeneet kiinni. Jos tämä tapahtuu kesäaikana, lentää tuotapikaa

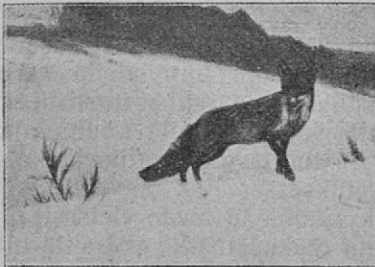

kärpänen vereksellä olevaan paikkaan, laskien siihen munansa ja muutaman tunnin perästä kiehuu kipeässä paikassa toukkia ja matoja, joita vähitellen levenee kautta ruumiin, aikaansaaden mitä julmimpia kärsimyksiä: eläinparka joutuu elävänä matojen syötäväksi. Samanlaisia tuskia tuottaa myöskin myrkyllä pyydystäminen. Ruotsalainen professori Einar Lönnberg sanoo siitä muun muassa: „On jo itsessään vastenmielistä asettaa myrkkyä ulkosalle eläinten hävittämiseksi, mutta erittäinkin koskee tämä strykniiiniä. Strykniiini on nimittäin kaikkein pahimpia myrkyjä, joita voidaan asettaa ulos

Haukka raudoissa.

luontoon, koska se on niin voimakasta ja erittäin vaikeasti hävitettävää. Niin kauan kuin hiukkanenkin siitä on jälellä myrkytetyn eläimen ruumiissa, pysyy se muuttumattomana.

Kettu vapaudessaan.

On esim. huomattu, että eläimiä, jotka ovat syöneet strykniiinillä myrkytetyn ketun poisviskattua raatoa, on kuollut joukottain. Erittäinkin on näin lintujen, ennen kaikkia hyödyllisten talitaitesten laita. Jos annos on ollut tarpeeksi vahva, ovat sitten taasen ne eläimet, jotka ovat syöneet toisessa asteessa myrkytettyjen eläinten raatoa, joutuneet myrkytyksen uhriksi. Sillä tavoin voi syntyä kokonainen sarja myrkytystapauksia.“

Sitäpaitsi on tällaisesta pyydystämisestä suurta aineellistakin vahinkoa. Myrkyllä pyydystäminen on ollut syynä hyvin monen kotieläimen kuolemaan, jotka kesällä laitumella käydessään ovat löytäneet ja syöneet myrkkyä. Moni kallisarvoinen metsäkoira on sentähden heittänyt henkensä ja paljon hyödyllistä metsänriistaa tuhoutuu sen kautta.

Nykyaikana, jolloin inhimillisyys ilmenee monella tavalla, eikä vähimmin eläinsuojelukseen nähden, tuntuu kuitenkin

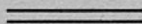
kin siltä, että ei ainoastaan kesyjä vaan myöskin viljejä eläimiä, petoeläimiäkin, olisi ihmisen kohdeltava myötätunnolla. Ulkomailla onkin tämä jo monin paikoin tunnus-

Myrkystä kuollut kettu.

tettu aivan yleisesti. Niinpä on kielletty kaikenlaisten kiduttavain pyydystysesineitten käyttäminen ja rikoslait säättävät rangaistuksen niillekin, jotka tarpeettomasti räykkäävät viljejä eläimiä. Ilahuttavana tosiasiana voidaan mainita tässä suhteessa, että meidänkin yliopistomme rikosoikeuden professori pitää hyvin valitettanana asiana, ettei meidän rikoslakimme tee samoin.

Kun tulevaisuudessa ryhdytään uuden metsästysasetuksen laatimiseen, niin olisi suotavaa, että yhdellä kertaa olisi nyt pyyhkäistävä pois kaikki nuo vanhat ilmeistä raakuutta osoittavat pyydystämistavat ja kiellettävä julmimmat ja otuksille suurta kärsimystä tuottavat pyyntitavat kokonaan. Vasta sitten kun asetuksessa täten on otettu huomioon myöskin eläinten nykyaikana jo aivan yleisesti tunnustettu oikeus elää ja kuolla räykkäämättä, voi siitä tulla ajanmukainen, oikeudenmukainen ja inhimillinen.

Jyväskylän eläintenystäviä.

Kilpa-ajoista ja hevosten harjoittamisesta kilpajuoksuun lienee vielä toistaiseksi olemassa erilaisia mielipiteitä niissäkin piireissä, joissa muutoin eläinsuojelusaatteelle ollaan myötätuntoisia. Toiset kun ehdottomasti tuomitsevat hevosten juoksukilpailut, ne eläintenräykkäämisenä pitäen, niin toiset väittävät näiden olevan hyvärotuisten juoksijalahjoilla

varustettujen jalostuttamista. Tahtomatta tässä mitään sen varmemmasti väittää, lausumme, että joskin ymmärrämme sallittavaksi, että syntyperältään juoksijaominaisuuksilla varustettuja hevosia juoksukilpailuihin harjotetaan, niin on kerrassaan väärin, että tavallisesta työhevosesta ruuskalla pakottaen koetetaan tehdä juoksijaa.

Raati mies *Vilh. Kommosen* juoksija-ori Vilpas-vainaa oli hevonen, jolla oli juoksijanlahjat syntyperäisin ja sitä ei siis tarvinnutkaan ruoskan avulla „treenata“; ja kumminkin oli sillä yhteen aikaan Suomen parhaan juoksijan maine. Vilppaasta lienee, sen Hämeenlinnan suurissa valtion ravikilpailuissa juostessa isännälleen 1,000 mk. palkinnon, tarjottu Kommoselle tuhansia, jos olisi hevoseensa muille myynyt, mutta hän ei sitä tehnyt vaan piti hänelle rakkaaksi käyneen Vilppaansa siksi kunnes erään jalan loukkaantumisen tähden antoi ottaa sen hengiltä.

Julius Johnson'in lämmin ja säälivä sydän sykähteli eläinkunnan hyväksi jo niinä aikoina, jolloin useimmat muut — ainakin meidän seudullamme — uinuivat farisealaisessa unessaan, päätellen eläinsuojeluksen alalla kaiken olevan niinkuin olla pitikin.

Hänen ollessaan silloisen K.-Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen esimiehenä lienevät ensimmäiset teurastusnaamarit maassamme tulleet käytäntöön. Joka tapauksessa hän ensimmäiset kaksi sellaista hankki tänne meidän kyläämme ja hänen toimestaan saatiin määräys, ettei ammattiteurastajat saaneet teurastusta toimittaa ilman naamaria. Valvoakseen että määräystä noudatettiin hän palkkasi erään Herman Korpi nimisen miehen tarkastamaan ja jonkunlaisena poliisina valvomaan määräyksen noudattamista ja oli hän itse puolestaan luvannut Hermanille huomattavan palkinnon jokaisesta toteennäytettävästä rikkomuksesta tätä säädöstä vastaan.

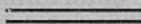
Ei kumminkaan ole tiedossa, olisiko ketään rangaistu teurastusnaamarin käyttämisen laiminlyömisestä.

Keski-Suomi on jo vanhoista ajoista ollut kuuluisa hyvistä hevosistaan. Tämän kirjoittaja muistaa miten jo noin neljäkymmentä vuotta sitten länsi-Suomen hevos-parisniekat kertoivat, että hintaansa nähden parhaat hevoset saatiin ostaa Jyväskylän ja Mikkelin talvimarkkinoilta. Ja onkin melkein aina Jyväskylässä ollut joku yleisemmän maineen saavuttanut juoksija, joka on ollut palkinnoista kilpailemassa kotipiirin ulkopuolellakin.

Apteekkari *F. Kiljander*-vainaalla, on aina ollut hyvä hevonen, joskus ehkäuseampikin, vaikkeivät hänen hevosensa, mikäli tiedämme, ole olleet milloinkaan juoksusta kilpailemassa, ehkäpä juuri sentähden että hänen säälivä sydämensä ei sallinut ylenmäärin hevosta rasittaa.

K.-Suomen Eläinsuojelusyhdistys on Kiljander-vainalle suuressa kiitollisuuden velassa olemassaolostaan. Hän raatimies Kommosen kanssa yhdessä piti vireillä yhdistyksen toimintaa niinä aikoina, jolloin raakuus ja sydämettömyys eläinkuntaa kohtaan meidän seudussamme oli suurempi ja raikeampi kuin nykyään. Monen sadan rasittuneen hevosa-raukan kärsimykset ovat he lopettaneet ja monen julmurin ruoskan tuhonneet.

Kiitos ja kunnia heille, ylevän aatteen uranaukaisijoille!

Eläinsuojeluspoliisit J. Pajunen ja H. Pääkkönen.

Pajunen ja Pääkkönen.

Kun Keski-Suomen Eläinsuojelusyhdistys kolmisenkymmentäviisi vuotta takaperin perustettiin ihmisystävällisessä tarkoituksessa kaikenlaisten eläinrääkkäysten ehkäisemiseksi ja välttämättömimpien parannusten aikaansaami-

seksi kotieläinten hoidon alalla, niin uskottiin silloin näissä kohdin suoriuduttavan hyvällä tahdolla ja keskinäisellä yhteisymmärryksellä. Mutta käytännössä tultiin kuitenkin huomaamaan, etteivät nuo kaikenlaatuiset ja paatuneet hevoshuujarit olleetkaan niin hevilla kesytettävissä. Sentähden täytyi heidän suhteensa ryhtyä tarmokkaihin toimenpiteisiin, ja niin päätettiin noin kymmenisen vuotta sitten ottaa muutamia eläinsuojeluspoliiseja Keski-Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen palvelukseen. Niiksi tulivat valituiksi metsänvartija *J. Pajunen* ja entinen talollinen *H. Pääkkö-*

nen, joista edellisen toiminta-alana on ollut Jyväskylän kaupunki ja sen lähin ympäristö sekä jälkimäisen Laukaan pitäjä ympäristöpitäjiineen.

J. Pajunen tuli Keski-Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen palvelukseen huhtik. 1 p:nä v. 1906 ja on hän tässä toimessaan yhä edelleenkin. Poliisi *Pajunen* on luonteeltaan enempi tuollainen hiljainen ja hyväntahtoinen mies, mutta kun hän vaan saa näkyviinsä oikein vanhan ja vaivaisen hevosen, nousee silloin kohta hänen oikean kätensä pikkusormi ja peukalo uhkaavasti pystyyn hänen nenänvarrelleen ja tiuskasee hän syvällä kurkkuäänellään ukoille: „tällaisella hevosella ajaminenhan on jo eläinräökkäystä.“ Muuten on *Pajunen* herttaisella luonteellaan voittanut monta ystävää eläinsuojeluasian puolelle ja saanut aikaan joukon parannuksiakin niin hyvin hevosten kuin nautakarjankin hoitoon nähden.

Heikki Pääkkönen on taasen palveluksessaan virkatoveriansa vuotta nuorempi. Mutta muuten on hän luonteeltaan aivan vastakohta toverilleen, sillä hän on aika kiivas eläinsuojeluasian puolesta ja on hänellä sitäpaitsi tavaton kyky nuuskia esiin huonojen hevosten piilopaikat markkina-aikoina. Tämän tähden onkin *Pääkkönen* aina kaikkien mustalaisten ja muiden hevoshuujarien oikea hirmu, sillä hän ottaa armotta pois niiltä kaikki huonot hevoset. Mutta sydän sillä on *Pääkköselläkin* paikallaan, sillä hän on aina aulis neuvoillaan ja työllään palvelemaan kunnon ihmisiä.

Muuten koko sinä aikana, kun Keski-Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen palveluksessa on ollut eläinsuojelupoliiseja, on niiden toiminta osoittautunut erittäin hyödylliseksi ja tarpeen vaatimaksi, sillä monta kohtaa on heidän toimistaan tullut korjatuksi ja monenlaiset väärinkäytökset eläimiä kohtaan poistetuiksi.

O. R.

Virkun elämäntarina.

Kun Matti Mäkipää ilmoitti isännälleen, kauppias Kuosmaselle, jota hän oli palvellut kymmenkunnan vuotta, aikovansa ottaa Suopellon Sohvin ja ryhtyä Peltolan taloa pitämään, löi Kuosmanen häntä tapansa mukaan olalle ja virkkoi:

— Ota sinä vain se Sohvi! Ja kun sinä tästä talosta lähdet, niin omalla hevosellasi sinun pitää lähtemän, siksi paljon olet sinä tämän talon puolta pitänyt! Virkku olkoon sinun!

Ja niinhän kävi. Matti Mäkipää vei Virkulla nuorikonsa Peltolaan. Eikä sen talon pihaan ole monta kertaa niin suloisella vauhdilla tultu kuin sinä juhannusiltana, jolloin sinne uusi isäntäväki muutti. Omin käsin kuletti isäntä silloin Virkun pihahakaan ja mieli keveänä unohtui kotvaksi aikaa katselemaan kun Virkku, pari kertaa rehevää ruohoa haukattuaan, hirnahdellen käveli nuoreen koivikkoon.

Virkku oli Peltolan paras hevonen. Sen tiesi etusijassa isäntä, mutta sen tiesi myöskin koko kylä. Ei tarvinnut kirkkomatkoilla yrittääkään kilpasille Peltolan isäntävään kanssa; Virkku vilkasi pari kertaa sivuilleen ja painalsi sellaiseen raviin, että jäivät kuin seisomaan muitten räimänkyläläisten hevoset. Ja ilokseen se juoksi, kevyesti nousivat sen kaviot ja tuuhea musta harja heilui tuulessa kuin voittamattomuuden viiri. Mutta osasipa Peltolan isäntä sen juoksijataidolle arvoakin antaa. Jos joskus satut Peltolan pirttiin ja puhe vanhan isännän kanssa hevosasioihin kääntyy, niin vakuutanpa, että ukko vielä nytkin piippuaan koptistellen virkkaa:

— Mutta oli se minulla kerran hevonen, joka monet häpeät näille räimänkyläläisille näytti. Lahja oli Kuosmaselta ja lahja sellainen, ettei niitä usein anneta eikä saada. Meiltä on tästä kolmisen peninkulmaa lääkäriin ja saman verran kättilön luo, mutta niin noissa käytiin tarpeen tullen kuin naapuritaloissa. Kyllä se silloin pojan syntyessä minä sanoin Sohville, että ei tässä nyt toki sentään vielä viimeinen paikka liene. Ja kyllä se, Jumala paratkoon, Virkku sinä yönä sai ravata, mutta ottikin se taipaleen sellaisella puhdilla, että enpä usko ainoankaan kättilön tässä kihlakunnassa ilmoisna ikänä moista huilakkaa saaneen. Tuossa se nyt on poika kohta yhtä vanha kuin isänsäkin. Arvailla kuitenkin sopii, miten olisi käynyt, jollei sitä Virkkua silloin olisi Peltolassa ollut.

Mutta kirkkomatkoissa ei kulunut Virkunkaan elämä. Peltolan isäntä huusi itselleen kestikievarin. Ja hyvät hevoset ja kestikievarit eivät ota meidän maassamme sopiakseen yhteen. Kyllähän siitä koetettiin hiljakseen huolta pitää, ettei Virkku kyytikärryjen eteen joutuisi, mutta hätätarpeeseen ja Peltolan talon kunniaksi sentään silloin täl-

löin tuli Virkunkin vuoro lähteä. Ja hyvähän oli Virkulla kyytiäkin ajaa. Iloisesti katkesivat kilometrit ja mielellään kyydittävät pudottivat juomarahankin kyytimiehen kouraan. Ajan kuluessa, ja kun toisilta hevosilta hupeni aika talon muissa töissä, tiheniätkin Virkun kyydintekomatkat. Ei ollut enää aikuista miestäkään mukaan lähetettäväksi. Kyytipoiika ajaa retuutteli, kiskoi ja repi ohjista määräämättömästi ja paluumatkoilla ajoi moiseen tottumattoman lahjahevosen valkoiseen vaahtoon. Isäntä kyllä siitä joskus tultui, mutta minkäs sille kyytipojalle teki. Tuli niin viisaaksi, että kuritteli Virkkua palatessaan alkumatkan, mutta Peltolaa lähestyessään antoi sen kävellä ja hiestään kuivua.

Kummallinen oli tämä muutos Virkun elämässä. Isäntä oli sotkeutunut omiin hommiinsa. Harvoin jouti enää talliin tulemaan. Ja kun kävi, ei puhutellut kuten ennen, ei tullut leipäpala tai sokerimuru kourassa. Eikä kaupunkimatkoillakaan hoidellut. Heitti loimetta seisomaan päiväkaudeksi kortteeritalon pihaan pahimmallakin pakkasella, heittipä heinittäkin kun niikseen sattui. Ja kotiinpaluumatkoillaan rillasi mahdottomasti, vedätti pahimmatkin mäet ja äykki ja työykki sietämättömästi. Talli oli muuttunut ilottomaksi, alituinen juoksu alkoi rasittaa. Kiiltokarvainen Virkku, Kuosmaselta saatu Peltolan talon lahjahevonen, alkoi muuttua tyypilliseksi kestikievarikoniksi. Moni räimänkyläläinen pyyhkäsi siitä ohi kuin ei mitään. Ja kauppiaan pihassa ylpeili jo eräänä päivänä Saarikon isäntä, ettei hän suinkaan Peltolan isäntää hevoslangokseen ottaisi, koskapa se on kuin onkin kylän huonoin hevosenpitäjä.

Niin kuuluivat edelleen vuodet. Peltolan Virkku ei ollut enää nimensä arvoinen. Sen juoksu oli muuttunut laahustavaksi, pää oli painunut alas, karva tullut takkuiseksi ja silmiin ilmestynyt eloton, tylsä ilme. Kyydittävätkin alkoivat napista: epäähän tällaisellakaan konilla ole ennen satuttu ajamaan! Kyytipoiika punastui ja räpsytteli myötänsä ohjasten perillä. Vauhti ei vain lisääntynyt.

Eräänä aamuna oli Rämepään Juhanaalla Peltolan isännälle asiaa. Puhuttiin oikein isännän kamarissa.

— Ajattelin vain kysyä, että eiköhän isäntä jo voisi tuosta Virkusta luopua, aloitti Juhana. Sehän on mennyt jo niin huonoksi, ettei se enää jaksa kyytiä juosta. Minä toki hiljaksen sillä vielä pienet vetelemiset vetelisin — jos niinkuin kauppoissa sovittaisiin.

Isäntä hätkähti. Oliko se tosiaankin mahdollista? Hänen lahjahevonsa, hänen ylpeytensä Peltolaan saavut-

tuaan! Sekö nyt myytävänä kunnottomana, uuvuksiin ajettuna konina? Häntä hävetti niin, ettei hän tiennyt mitä sanoa. Mutta Juhana odotti vastausta.

— Taitaapa olla tosiaankin niin, että vanhaksi ja voimattomaksi on käynyt Virkku. Mutta kumma sen täytyy ollakin hevosen, joka tämän kestikievarin ajokuurin kestää. Näinköhän hoitaisit hyvin, etkä möisi?

Ja kun Juhana lupasi, niin kauppa tehtiin. Omassa kylässä piti sen puheen mukaan Virkun lopun ikänsä elää. Peltolan isännältä kirposi kuin taakka sydämeltä. Oli se Juhana toki sittenkin kunnan mies kun huomautti ja hoiwiinsa korjasi. Sillä ehdollahan Kuosmanen Virkun antoi, ettei siitä kauppatavaraa tehtäisi — mutta mikäs kauppa tämä olikaan! Oman kylän miehelle ja melkeinpä ilmaiseksi! Ei se nyt siitä kululle pääse!

Rämeenpään Virkku muuttui jälleen hevosen näköiseksi. Lihoi, ja karvakin rupesi kiiltämään. Juhana oli hyvä hevosen pitäjä. Taas kohoutui Virkun kaula, uudelleen ilmestyi silmiin eloisuus ja virkeys. Talli muuttui viihtyisäksi paikaksi ja ajot hauskoiksi ja rattoisiksi. Ei Juhana pahasti kuormallakaan rasittanut. Vuosi meni vilahtaan. Mutta sitten alkoi toinen ja alkoi pahoin enteин. Rämeenpään oli yöpynyt rahtimiehiä, hevoshuijareita. Saivat Juhanan viinapäälle ja hevostenvaihtohommiin. Ja kun humalassa ei usein selvin päin tehtyjä lupauksia muisteta, niin ei Juhanaakaan muistanut puheitaan Peltolan isännän kanssa. Virkun sai rahtimies valjastaa rekensä eteen.

Jopa se tuntui taasen kovalta se tempominen ja kiroilu! Pienen tallin rauhasta kiskottiin Virkku pihamaalle ja siinä tanssitettiin, taputeltiin ja ruoskittiinkin. Ja vihdoin umpitaipaleelle, kunnotonta reessä-rähisijää vetämään. Siitä alkoi kova aika. Raskaita kuormia, vähän ruokaa. Laahata alkoi-ivat taasen Virkun jalat. Kun mäen töyräissä pysähtyi, sate-
livat piiskaniskut.

Edessä on suuri mäki. Virkku ponnistaa, kiskaisee viimeisillä voimillaan, rahtimiesten rähistessä hevosjonon toisessa päässä. Äkkiä se tuntee kuin kuorma olisi keventynyt, kuin voimaa olisi jostain kummallisesta lähteestä alkanut virrata jäseniin. Se nuortuu, hyrähtää melkein puolijuoksuun. Silloin se huomaa miten mäen päälly, luminen, kinoksinen mäenpäälly, muuttuu viheriäksi lakeudeksi, jossa kasvaa mehevää apilaa ja siellä täällä lorisee kirkasvesisiä puroja. Etäämmällä juoksee lauma irtaimia,

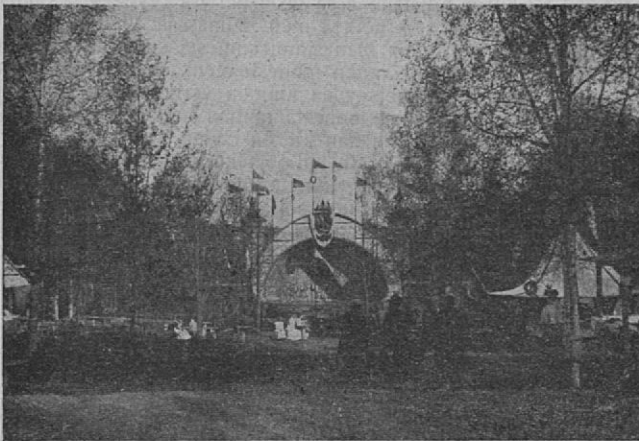

lihavia, kiiltokarvaisia hevosia. Virkku muistaa entisiä va-paita ja leppoisia aikoja Peltolan koivikossa. Nytpä laukesivat valjaat! Ei malta Virkku olla nelistämättä mukaan. Hevoslauma kirmaisee hurjaan juoksuun, mutta eivät ne Virkulle riitä. Se porhaltaa edelle, tekee niityllä valtavan kaaren ja pysähtyy juomaan eräästä purosta — — —

Rahtimiehet ovat kerääntyneet selvittelemään Virkun valjaita. Sen omistaja kiroilee ja sadattelee, mutta ei hie-vahdakaan Virkku. Silmissä näkyy vain sammuva loiste.

— Ei sitä tällaistaakaan ole ennen sattunut, mumisee omistaja. Ja toveriensa kanssa ryhtyy hän nostamaan Virkun ruumista rekeen, saadakseen sen nyletyksi läheisen talon pihassa.

Heikki Hyppönen.

Lounaispuiston laulu- ja soittolava Jyväskylässä.

Pihapuistoni syksyllä.

Lehdettömien puiden oksien lomitse kiiriskelee syystuoli hiljalleen humisten ja varistaen kuivuneita oksia ja viimeisiä kellastuneita lehtiä hietäkäytävälle. Humalamajan kuvuksi taivutettuja tukiriukuja nyt enää verhoavat vain muutamat ruskettuneet humalarungot, joista syysmyrskyt jo ennemmin ovat lehdet pois ravistaneet, ja pian raukeavat nämä rungotkin syyshallain murtamina, elottomina jäätyneen maan pinnalle.

Pienet kukkaislavat, jotka kesällä silmiä ihastuttivat, ovat nyt varsin surkean näköisiä: pakkasen runtelemina ja surkastuneina retkottavat

niissä kasvaneiden istutuskukkien varret ja mustuneet lehdet; vain muutamissa yli talven säilyneissä lehdeissä nytkin vielä viheriäisydellään muistuttavat menneestä kesästä ja sen sulosta.

Perin kuolleelta, autiolta ja kolkolta näytät nyt syksyllä, sinä minun rakas, pieni pihapuistoni! . . .

Ja niin miellyttävä ja soma kuin olitkin vielä noin pari kuukautta sitten. Miten virkistävää olikaan sylissäsi viivähtää sydänkesän helteisen päivän illan tultua, joko sitten kävelin käytävilläsi tai istuin penkillä puiden siimeksessä tai riippumatossa keinoen. Aurinko oli vaipunut tuonne Syrjänharjun mäntyjen varjoon — tai oli sinne vaipumaisillaan. Lintujen viserrys oli tauonnut ja liikenteen synnyttämät äänet — tuo kaupungille ominainen surina ja hälinä vaimentuneet melkein kuulumattomiin. Kukasten miellyttävä lemu tuoksui voimallisemmin kuin muulloin siinä vienossa kosteudessa, mikä helteisen päivän iltoina maille ja etenkin puistomaille hienon, näkymättömän hunnan tavoin laskeutuu. Rauhan ja levon siunattu tunne täyttää täällä tällaisina iltoina mielen, tunkeutuen, kaiken irroitteen, ja kertomattomalla tavalla herpaisten aina olemuksen juuriin saakka, tuudittaen ruumiin ja sielun valveilla olevaan uinailuun . . .

Täällä pihapuistossani iltasin istuessani irtautuvat ja eristyvät ajatukseni kaikista intohimojen ja valloilleen päässeiden hurjuuksien melskeestä, jotka suressa maailmassa, tuolla puistoni ulkopuolella riehuvat ja mellaavat, toiset kauhuja, toiset sääliä herättävinä — kaikki nämä täällä mielestäni haihtuvat kesäillan hiljaisuudessa ja sijaan jää tyyneys ja rauha . . .

Monta tällaista onnekasta hetkeä olen helmassasi viettänyt, kun rasittavan helteisen päivän jälkeen olen sinun siimestä suovasta kosteikostasi etsinyt lepoa ja virkistystä, ja miten monesti olenkaan tuntenut ikäänkuin ääretön hyvyys, kaiken menneisyyden unhoon verhoten, olisi minut hellään syliinsä sulkenut! Miten monesta rauhan hetkestä, miten monesta ylevästä ajatuksesta sinulle olenkaan kiitollisuuden velassa!

Vaikkapa nyt syksyllä oletkin autio ja kolkko, niin tiedän, että kun taas kesä Suomeemme saapuu, kun taas aurinko lämpimästi loistaa ja pääskystenpojat räystäspesissään piipottavat, niin sinunkin kukoistukseksi uudella tenhovoimalla minua taas helmaasi houkuttelee, antaaksesi rauhattomalle mielelleni rauhan ja tasapainon — niinkuin on tapahtunut jo vuosikymmeniä tätä ennen! . . .

Ura.

Olisiko syytä koettaa lainsäädäntötoimenpiteitten kautta ehkäistä niitä väärinkäytöksiä, joita markkinoillamme hevoskauppaa tehtäessä harjoitetaan?

Tilaisuuksista, joissa eläinrääkkäystä räikeimmin harjoitetaan, ovat hevosmarkkinamme jo ammoisista ajoista kuuluisat. Ken jonkun verran on tarkastellut markkinoillamme tapahtuvaa hevoskauppaa, on varmaankin voinut todeta siinä suurta mädännäisyyttä ja ikävää raakuutta. Markkinoille tavallisesti tuodaan kaikki ikäloput, vialliset, sairaat ja huonotapaiset hevoset. Siellä niitä revitään suit-

sista ja lyödään, niille huudetaan ja kirotaan. Siellä ostajille valehdellaan, vakuutetaan ja vannotaan hevosen hyvyttä. Siellä hevonen monesti tehdään yht'äkkiä monta vuotta nuoremaksi ja monta vertaa paremmaksi kuin se tosiasiallisesti onkaan. Tällaista huijausta ja petosta harjoittavat tavallisesti erityiset henkilöt aivan ammattimaisesti tulolähteenään, kulkien markkinoilta toisille. Mutta usein sellaiseen erehtyvät myöskin muuten arvossa ja kunniaassa pidetyt henkilöt. Markkinoilla lausuttua valetta ei tavallisesti pidetä valeena lainkaan ja siellä tehtyä petosta pidetään useinkin aivan joutavanpäiväisenä hairahduksena, sen sijaan että sitä tulisi pitää hyvinkin törkeänä petosrikoksena.

Juuri tämä seikka, että kansan yleinen mielipide on joutunut tässä suhteessa niin harhaan, ettei se käsitä tällaisen markkinahuijauksen rikoksellisuutta ja vahingollisuutta, on kovin ikävä ja pahin este tämän epäkohdan poistamiselle. Sentähden on kansalle tehtävä selväksi kaikki tämänlaatuisen markkinaelämän varjopuolet ja vahingollisuus. Näitä varjopuolia tarkastellessa ei ole otettava huomioon yksinomaan se aineellinen vahinko, minkä tällaiset

Markkinoilta palattaessa.

petokset aiheuttavat, joka sekin kyllä nousee melkoisen suuriin summiin, vaan myöskin ne törkeät eläinräkkäykset ja raastuttavat tavat, mitä moinen markkinaelämä synnyttää. Monesti tällaiset petokset suorastaan pakottavatkin eläinräkkäykseen. Petetty, joka maksaa liian paljon viallisesta tahi liian vanhasta hevosesta, on pakoitettu — erittäinkin jos ostaja on taloudellisesti huonoissa oloissa — voidakseen maksaa kauppasumman ja tullakseen toimeen liiaksi rasittamaan hevostaan, vaikkapa hän ei mielellään sitä tekisikään. Ehkäpä petetty sitäpaitsi vielä päälle päätteeksi tuomitaan eläinräkkäyksestä melkoihin sakkoihin, kun taas myyjä mielihyvissään hykertelee käsiään tyytyväisenä suuresta ansiostaan ja, mikä surullisinta, uskaltaa

vielä kaikesta tästä konnuudestaan kerskaillakin hyvinkin kunnioitettaville ihmisille ja hänen nerokkuuttaan ihmetel- lään. Hevoskaupoissa ei nimittäin tavallisesti tule kysymykseen muu moraaliksi kuin vanha sananparsi: „Joka ei katso eteensä, se katsokoon taaksensa“. Tällöin ei väli- tetä vähääkään siitä, ovatko uhrin silmät väkijuomain sokai- semat vai ovatko kysymyksessä sellaiset viat, joita ei tot- tuneimmankaan hevosmiehen silmä voi yht'äkkiä huomata. „Afääri on afääri,“ tuumailevat muuten hyvinkin kunnia- taan vaalivat henkilöt, kun ollaan „laanilla“.

Yleinen mielipide on saatava tässä suhteessa ohjatuksi oikealle tolalle, jotta tuollainen raakuus ja häikäilemätön toisten pettäminen saataisiin loppumaan. Mutta hyvät pu- heet eivät tässä yksistään auta. Lainsäädäntö on saatava avuksi tässä työssä. Voitanee ehkä väittää, että nykyinen lainsäädäntö jo olisi kylliksi. Kokemus on kuitenkin osoit- tanut, ettei niin ole asianlaita. Tosin nykyinen laki kieltää ja rankaisee tämänlaatuisetkin petokset, mutta niissä olosuhteissa kuin nyt harjoitetaan hevoskauppaa, on useim- missa tapauksissa perin vaikea, jopa suorastaan mahdoton- kin saada niitä toteennäytetyiksi.

Jos hevoshuijaria ahdistetaan pyynnöllä saada kauppa tai vaihto puretuksi tai peräytetyksi, sanoo hän tavallisesti: „Se on tehty kauppa ja minulla ei ole tapana tehdä sel- laisia kauppia, että tarvitsisin ottaa tavarani takaisin.“ Jos huomautetaan vioista, tuumii hän vaan: „Möin hevosen sellaisena, miksi se huomattiin,“ tahi jos hän lasnäolleiden todistajien kautta — jota hevoshuijarit mieluummin välttä- vät — on pakoitettu ottamaan takaisin hevosen, tapaa hän sanoa: „Sitä minä en tiennyt“, tai myös: „Tämä on tullut kaupan jälkeen“.

Markkinat kuudennellatoista vuosisadalla.

tään vioista tavarasa- saan, voidakseen selviytyä petokses- ta, jos heitä ahdis- tetaan. Useimmiten heillä ei ole mitään omaisuutta, niin et- tä, jos voitetaankin tuomio heitä vas- taan nostetussa ju- tussa, ainoa talou- dellinen tulos siitä on, että saadaan

maksaa kalliita todistajapalkkioita, asiamiehiä ja avustajia sekä suuri määrä oikeuspöytäkirjoja.

Eräs keino — on paljon mahdollista, että löytyy muita tepsivämpiäkin — todistamiskeinojen helpottamiseksi ja tällaisten epäkohtien korjaamiseksi olisi selityspakon aikaansaaminen hevoskaupoissa. Jokainen, joka aikoo myydä hevosen — vaihtokaupassa molemmat osapuolet — olisi velvollinen antamaan kirjallisen selityksen hevosen tilasta määrättyjen kaavakkeiden mukaisesti, joita olisi saatavana nimismiehellä, kunnallislautakunnan esimiehellä y. m.

Tällainen selitys sisältäisi seuraavat pääkohdat:

- 1) Hevosen ikä, väri ja sukupuoli.
- 2) Mistä ja milloin myyjä on hevosen itselleen hankkinut. (Jos hevonen on ollut myyjän hallussa vähemmän aikaa kuin 30 päivää, tulee hänen esittää edellisen omistajan selitys.)
- 3) Myyjä ilmoittaa, pitääkö hän hevosta sopivana siihen työhön, johon ostaja ilmoittaa aikovansa käyttää hevosta. (Tämä pitäisi selityksessä ilmoittaa niin tarkasti kuin mahdollista.)
- 4) Tietääkö myyjä mitään vikoja hevosessa.

Selitystä olisi laadittava 2 kappaleitta, minkä ohella ostajan tulisi myyjän itselleen jättämään selitykseen kuitata saamansa selitys. Jotta selityksellä olisi suurempi arvo todistusvälineenä, olisi myyjän nimi mieluummin todistettava oikeaksi.

Samalla olisi laissa määrättävä hevoskaupasta, että, jollei sanotunlaista selitystä ollut annettu, ostaja milloin tahansa kolmen (3) kuukauden kuluessa hevosen vastaanottamisen jälkeen voi saada kaupan puretuksi syytä ilmoittamatta ja hevosen tilaan katsomatta. Väärä selitys pidettäisiin samanarvoisena rikoksena kuin tavallinen petos.

Mitä tällä sitten voitettaisiin? Ensiksikään ei hevoskauppaa enää harjoitettaisi turhanpäiten, mikä varmaankin olisi eduksi monelle hevoselle, joka nyt saa olla niin monen palveluksessa ja on kokonaan kotipaikkaa vaille. Sitten olisi melko vaarallista olla epärehellinen hevoskauppias. Ei enää kävisi niin helposti pänsä parissa päivässä nuorentaa hevosta 5—6 vuodella. Sellainen kauppa voisi tuottaa usean vuoden vankeuden.

Sitäpaitsi, jos asiat saataisiin tällätavoin järjestetyiksi, vähenisi ammattimainen hevoshuijaus piankin hyvin tuntuvasti, koska hevoshuijarit silloin saisivat saman maineen kuin muutkin petoksenteijät. On sentähden hyvin tarpeen, että eläinsuojeluksen ystävät vakavammin ja tarmokkaam-

min ottavat kysymyksen pohdittavakseen ja eteenpäin viädäkseen. Ennen kaikkea olisi koetettava toimia siihen suuntaan, että säädettäisiin laki, jossa edelläesitetyt näkökohdat olisi otettu huomioon. Siinä tarkoituksessa olisi jo ensi eduskunnassa tehtävä asiasta alote, ellei hallitus jo siksi voisi esittää siitä eduskunnalle armollista esitystä, jonka kautta asia pikemmin ja varmemmin saisi onnellisen ratkaisunsa.

Sisälllys: Oikeutta kaikille. — Keski-Suomen Eläinsuojelusystdistys v. 1878—1913. — Keski-Suomen Eläinsuojelusykdistyksen puheenjohtajat. Kauppias F. Vessman. — Surua. — Olisiko syytä koettaa saada metsästysetusta muutetuksi. — Jyväskylän eläinystäviä. — Eläinsuojeluspoliisit. Virkun elämäntarina. — Pihapuistoni syksyllä. — Olisiko syytä koettaa lainsäädäntötoimenpiteitten kautta ehkäistä väärinkäytöksiä markkinoilla harjoitetussa hevospaupassa.

Parhaat Pumput, Puutarharuiskut, Voimistelutelineet ja Urheilutarpeet saa tilaamalla maamme ainoasta erikoistehtaasta tällä alalla.

Keravan Pumppu- ja Armatuuri O.Y.

Kerava .: Puhelin 64.

Kuvitettuja hintaluetteloita lähetetään pyydetessä.

OSAKEYHTIÖ „PROVODNIK”

Helsinki, Aleksanterinkatu 13. Puhelin 35 74.

myy kaikenlaisia kumista valmistettuja eläinsuojelutarpeita:

Suupielensuojeluslevyjä,

Kumikuolaimia,

Hivutusrenkaita,

Kumi-kaviopohjia.

Kumikangasta, Kumiletkuja ja muita kumitarpeita.

Myöskin tarjoamme kaikenlaisia teknillisiä y. m. kumitavaroita, erinomaisen hyviä ja lujia kalosseja y. m.

Jyväskylän Konekauppa

Adiel Lahtinen

Jyväskylä.

Raahen Konekauppa

Adiel Lahtinen

Raah.

Myy halvalla

Maanviljelyskoneita, Teollisuuskoneita, Ompelukoneita, Siemeniä y. m.

HUOM! Tiedustakaa hintojamme.

Suomen

Yhdys-Pankki

maan vanhin yksityispankki
(Perustettu 1862.)

Omat varat Smk. 42,000,000: —

Korkein korko 5 0/0

maksetaan

Talletustilillä

6 kk. irtisanomisella ja

Karttuvalla talletustilillä

jolle viimeksimainitulle pantujen rahojen korko lisätään pääomaan puolivuositain ja kasvaa näin korkoa korolle. Korko lasketaan panopäivästä ottopäivään asti.

Juoksevan tilin korko on 3 0/0.

Jyväskylän Haarakonttori.

12 hv. 4-sil. 4-taht.

ensiluokkainen

Venemoottori.

Pääasiamies:

M. G. OKSALA, JYVÄSKYLÄ.

**Tukekaa Eläinsuojelusyhteis-
tysten toimeentuloa tekemällä
lahjoituksia ja testamenttejä.**